

**ÅTERRAPPORTERING
2023**

PROJEKT GÅSFÖRVALTNING

(NV-08972-22)

FOTO INSTRUKTÖRSLEDD GÅSJAKT MED BULVAN: HANNA KEKKONEN

Återrapportering 2023 gällande verksamhetsbidrag ur Viltvårdsfonden för Projekt gåsförvaltning (NV-08972-22).

Nedan följer Svenska Jägareförbundets (förbundets) skriftliga redogörelse om verksamhetsbidragets genomförande under 2023. Redovisningen beaktar de krav som ska uppfyllas enligt Naturvårdsverkets beslut i fråga om bidrag ur Viltvårdsfonden 2023-02-09, NV-08972-22.

1. BESKRIVNING AV PROJEKTET

Projekt gåsförvaltning har pågått under 2023 och verksamheten har varit avgränsad till två pilotlän, Södermanland och Örebro. Projektet har främst handlat om att utveckla effektiva och etiska former för gåsjakt med bulvan genom kompetenshöjande åtgärder och samverkan för att utveckla och stärka en hållbar förvaltning av gäss på lokal nivå.

Genom att uppdatera och utveckla befintligt utbildningsmaterial har projektet tagit fram en utbildning i gåsjakt med gåsbulvaner och gömslen. Framtagandet av utbildningen har inkluderat både teori och praktiska moment som skytte och bulvandukning. Projektet har därefter utbildat instruktörer som genomfört utbildning för deltagare i de båda pilotlänerna.

För att kunna skapa bättre förutsättningar för jägare att jaga gäss och även uppfylla de behov som finns för utbildningens praktiska moment har projektet införskaffat material i form av gåsbulvaner och ligg-gömslen. Materialet tillhandahålls genom respektive länsförening av instruktörerna för utbildningen i gåsjakt med bulvan. Avsikten är att nyttja utrustningen vid utbildningstillfällen och för praktiskjakt i länen, samt finnas tillgänglig för arrangerade aktiviteter och event genom Jägareförbundets länsföreningar i de båda pilotlänerna.

Inom projektet har även insatser gjorts för att skapa samverkan mellan olika intressenter som på olika sätt berörs av förekomsten av gäss med målet att hitta gemensamma nyttor. Samverkan har skett på ett flertal platser och förhoppningen är att detta ska underlätta hantering av lokala problem som gäss kan förorsaka.

Bakgrund

Antalet gäss har ökat markant de senaste åren och orsakar på vissa håll omfattande skador på växande gröda, vilket kan bli kostsamt för jordbrukare. Även sångsvan och trana förorsakar lokalt skador på växande grödor. Vissa länsstyrelser har idag anställd personal med uppgiften stödja brukare med att skrämja bort gäss och andra stora fåglar från känsliga områden. Utöver detta kan brukare själva nyttja olika tekniska hjälpmedel för att skrämja bort fåglarna.

Även om populationsstorlek inte alltid korrelerar med mängden skador är beståndsreglering av gäss en viktig förvaltningsåtgärd för att minska skador i jordbruket. Här har jakten en betydande roll inom förvaltningen av gäss på lokal nivå.

Svenska Jägareförbundet har sedan tidigare ett utbildningsmaterial om jakt på gäss men materialet behövde överses och uppdateras med ny kunskap.

Syfte

Syftet med verksamheten var att stärka lokal dialog och samverkan mellan jägare och lantbrukare samt utveckla effektiva och etiska former för gåsjakt och på så sätt hantera problem med lokala skador som gäss förorsakar. Vidare att i två län genomföra pilotverksamhet avseende informations-spridning till allmänheten, utbildning, samverkan och gåsjakt i enlighet med förslaget.

Mål

Utbildningen som tas fram genom projektet ska bidra till att jägarnas kunskaper om jaktformer på gäss stärks och att skadeskjutningar minimeras. Genom kommunikativa insatser och genomförda utbildningar kan kunskap spridas och vidare möjliggöra en effektiv och etisk jaktform där gäss jagas med hjälp av bulvaner. Projektet avser även att öka den lokala dialogen och samverkan mellan markägare, jordbruksarrendatorer och jägare för att gemensamt lokalisera problemområden, skapa gemensamma nyttor och främja en långsiktigt hållbar förvaltning av gäss.

Tabell 1. Projekt mål

Område	Mål	Aktivitets mål
Utbildning	Ta fram en utbildning för att kunna genomföra utbildningar i Gåsjakt med bulvan	
Utbildning	Införskaffa material för att utföra praktiska moment i utbildning och för att genomföra praktisk jakt i pilotlänen. Material med utrustning ska fördelas till 2 pkt per län och innehålla tillräckligt med material för att 4 personer samtidigt ska kunna delta i en effektiv gåsjakt. Ligg-gömslen och bulvaner ska uppfylla sitt syfte för både utbildning och praktisk jakt på ett tillfredställande sätt och eftersträva en så enkel och praktisk hantering som möjligt	1 inköpstillefälle
Utbildning	Instruktörsutbildning	1–2 dagar per tillfälle och 1–2 tillfällen
Utbildning	Genomförande av utbildningar	1–2 dagar per tillfälle och 4–6 tillfällen
Samverkan	Informationsinsatser och initiering av samverkan	Informations- och kommunikationsvägar kartläggs
Samverkan	Samverkansträffar	1 dag per tillfälle och 2–8 tillfällen
Samverkan	Information om möjliga riktade lokala åtgärder	2–4 exkursioner för att identifiera olika möjliga lokala viltvårdsåtgärder och lämpliga områden för jakt
Utvärdering	Utvärdering av projektet	
Återrapportering	Återrapportering enligt Naturvårdsverkets återrapporteringsblankett	

2. METOD

Organisation

Projektägare: Alpo Syväjärvi. Projektledare: Hanna Kekkonen. Södermanland: En samordnare och två instruktörer. Örebro: En samordnare och sex instruktörer.

Genomförande av verksamheten

Arbetet har genomförts i projektform och bedrivits i två tydliga spår. Det ena spåret har avhandlat översyn och uppdatering av befintligt utbildningsmaterial, där man har engagerat och utbildat instruktörer, införskaffat material som behövs för genomförande av utbildning samt genomfört lokal samverkan. Vidare att man tagit kontakter med andra intressenter som berörs av gåsförvaltningen och som varit tänkbare samarbetspartners på framför allt lokal nivå, men även över större områden. Exempelvis lantbrukare (och deras organisationer) som vidare kan ta en aktiv roll i att förmedla kontakter och vara behjälpliga inför träffar på lokal nivå mellan jägare och brukare.

Det andra spåret har avhandlat genomförandet av utbildningar i effektiv och etisk gåsjakt, inklusive förvaltning av gäss och deras påverkan på miljön. Utbildningen innehåller både teori och praktik och vänder sig i första hand till jägare, men även lantbrukare som kan vara icke-jägare. Samverkan har varit en stor och viktig del i detta vilken anpassas till de lokala förutsättningarna. Detta genom möten på lokal nivå där man kopplat samman intressenterna, jägare för att tillsammans överse vilka lokala förutsättningar som funnits för samarbete. Vidare har man gått till faktisk handling och genomfört (riktade) jakter. Även informationsinsatser riktade mot allmänhet, lantbrukare, jägare och andra har ingått som en viktig del under hela satsningen.

Uppföljning

Uppföljning och rutiner sker löpande genom interna rutiner och sker löpande.

2.1 UTBILDNING

Utbildningsdelen inkluderar framtagande av utbildning, utbildning av instruktörer och genomförande av kursdeltagare, samt införskaffande av material.

Framtagande av utbildning

Projektet har uppdaterat och tagit fram en ny utbildning samt nya utbildningsfilmer tillsammans med extern konsult. Utbildningsmaterialet inkluderar teori om bland annat artkännedom, juridik, lockning, förberedelser och genomförande av jakt samt tillvaratagande av gäss. Utbildningen är under en dag och inkluderar även praktiska moment som skytte och bulvandukning.

Instruktörsutbildning

Tillsammans med extern konsult har sex stycken instruktörer utbildats för att hålla utbildning i "Gåsjakt med bulvan", varav fyra stycken från Örebro län och två stycken i Södermanlands län. Instruktörsutbildningen genomfördes på Öster Malma under två dagar 22-23 maj 2023.

Deltagare: Ulf Lindroth (kursledare, Ted Lagrelius (skytteinstruktör), Viktoria Andersson (juridiskt stöd), Hanna Kekkonen (samordnare), Jessica Larsson (jaktvårdskonsulent), Andreas Norin (filmproducent) samt sex instruktörer från Södermanland och Örebro.

Genomförande av utbildningar

Instruktörerna har under augusti månad genomfört utbildningar i Gåsjakt med bulvan, två stycken vid Vingåkers JSK i Södermanlands län och två stycken vid Frövi JSK i Örebro län. Utbildningsdagen för varje kurstillfälle var uppdelad i halv dag teori och halv dag praktik med en gemensam lunch däremellan. Efter genomförd utbildning fick deltagarna kursintyg och tillgång till en utvärderingsenkät genom Microsoft Forms.

FOTO SKYTTETRÄNING I LIGG-GÖMSLE: HANNA KEKKONEN

FOTO BULVANDUKNING: HANNA KEKKONEN

Materialanskaffning

Införskaffande av material har hanterats av projektledare i samarbete med extern konsult. Utrustning tilldelas länsföreningarna i de aktuella pilotlänen under särskilda villkor där utrustning ska finnas tillgänglig i länen för genomförande av utbildning i gåsjakt med bulvan. Länsföreningarna har mottagit leverans av utrustning och ansvarar för lagring och hantering genom delegerat ansvar till särskilt utsedda förtroendevalda i länet, för att på så viss tillgängliggöra utrustning för aktiva gåsjägare i länet. Projektets ambition är att jägare som får låna utrustningen ska ha genomgått utbildning i gåsjakt med bulvan för att säkerställa att hantering och utförande sker på ett lämpligt tillvägagångssätt.

2.2 SAMVERKANSINSATSER

Samverkan har skett på lokal nivå mellan flera olika intressenter under projektets gång.

Samverkanspartners:

Jägareförbundet Örebro
Jägareförbundet Södermanland
Länsstyrelsen Örebro län
Länsföreningen Södermanlands län
Viltskadecenter, Sveriges Lantbruksuniversitet (SLU)
Lantbrukarnas riksförbund Örebro
Lantbrukarnas riksförbund Södermanland
Studieförbundet Örebro
Studieförbundet Södermanland

Workshop om samverkan

För att se över vilka lokala samverkansinsatser som vore lämpligast i de båda pilotlänen anordnades en workshop för samverkan på Öster Malma. De som var representerade var Jägareförbundets ordföranden i de båda pilotlänen, Viltskadecenter (SLU), länsstyrelsen Södermanland, länsstyrelsen Örebro samt Lantbrukarnas riksförbund. Resultatet av workshopen blev att länen ville ha varsin exkursion/fältvandring och föredrag, som landade i digitala webinarium.

Exkursioner – fältvandring

Åkerby Säteri, Örebro län

I april samlades 46 deltagare hos en lantbrukare alldeles intill sjön Tysslingen för en fältvandring i odlingslandskapet för att titta på skador på grödor orsakade av gäss, skrämselförbud och förebyggande åtgärder. Här fanns även plats för kunskapsutbyten, diskussioner och nätverkande. Genom att lyfta fram goda exempel är förhoppningen att bidra till att initiering av samverkan ska ske även på andra platser i länet. Fältvandringen samordnades mellan Jägareförbundet Örebro län och Lantbrukarnas riksförbund Örebro län. På plats fanns även Viltskadecenter (SLU) och länsstyrelsen i Örebro län.

Fyrö gård, Södermanland

Fältvandring på Fyrö gård genomfördes i september på ett liknande sätt. Där visades skador på grödor, diskuterades skrämselförbud, förebyggande åtgärder och problematik som kan uppstå. Fältvandringen samordnades mellan Jägareförbundet Södermanland och Lantbrukarnas riksförbund Södermanland. På plats fanns även länsstyrelsen Södermanland för att svara på frågor och berätta om skydds jakt, med mera. En fältarbetare från länsstyrelsen Örebro län fanns på plats för att visa skrämselförbud som länsstyrelserna kan bistå lantbrukare med.

Hantering av anmälningar för båda fältvandringarna har skett genom Studieförbundet i de båda pilotlänen.

Webbinarium

Ett webinarium genomfördes i maj med Ulf Lindroth och Ted Lagrelius, Svenska Jägareförbundet, som behandlade gåsjakt med bulvan och skytteträning, vapenhantering, val av vapen och ammunition. Föredraget hade 57 åhörare.

I juni genomfördes ett webinarium om gåsförvaltning med Johan Månsson, SLU, och Niklas Liljebäck, Svenska Jägareförbundet, som behandlade bland annat biologi, flyttmönster och statistik. Föredraget hade 43 åhörare. Båda webinariumen har samordnats i samverkan med Studieförbundet i de båda pilotlänen.

Riktade jakter

Genom projektet har tre riktade gåsjakter genomförts i samverkan med lokala lantbrukare som önskat stöd för att skydda sina grödor. Två av dem genomfördes i närheten av Odensbacken i Örebro län och en utanför Vingåker i Södermanlands län.

Jakterna genomfördes främst i syfte att initiera samverkan mellan jägare och lantbrukare. Förhoppningen är en fortsatt samverkan och ett ökat intresse hos andra jägare och lantbrukare att initiera samverkan med gemensamma nyttor, där jägare får fördelen att jaga gäss på fler platser där gäss uppehåller sig och lantbrukare gynnas genom skydd av grödor då jakt är en effektiv skrämmeåtgärd. Gåsjakterna har även utgjort ett utbildande syfte då instruktörerna utökat sina kompetenser genom att jakterna anfördes av Ulf Lindroth som besitter många års erfarenhet av gåsjakt med bulvan och lockning av gäss.

FOTO: HANNA KEKKONEN

Övriga aktiviteter

Informationsträff, Odensbacken

En träff för främst jägare och lantbrukare anordnades i juni i Odensbacken av Jägareförbundet Örebro i samverkan med Lantbrukarnas riksförbund Örebro i syfte att informera om projektet, utbildningen och möjligheter för framtida samverkan mellan jägare och lantbrukare. Länsstyrelsen i länet fanns representerad och berättade om hur fältpersonal arbetar med skrämmeåtgärder och förebyggande åtgärder vid skador orsakade av gäss, samt gällande regler kring skydds jakt. Vid träffen närvarade 35 personer.

Medlemsdagen, Södermanland

Vid Jägareförbundet Södermanlands årliga medlemsdag fanns nyutbildade instruktörer och projektledare på plats för att prata gåsjakt med medlemmar, samt visa den införskaffade utrustningen och dela ut recept på tillagning av gås. Runt ett 40-tal deltagare fanns på platsen och projektet lockade ett flertal nyfikna medlemmar.

2.3 KOMMUNIKATIONSINSATSER

Kommunikationsinsatser har marknadsfört utbildningen inför verksamhetens genomförande, samt informerat om resultat av genomförande av olika aktiviteter för att informera såväl medlemmar som allmänheten.

3 RESULTAT

3.1 UTBILDNING

Avseende utbildning har projektet uppnått målet att ta fram en utbildning i Gås jakt med bulvan och utbilda instruktörer som därefter genomför utbildningar för deltagare i de båda pilotlänen. Projektets planerade aktiviteter har utförts för så väl utbildning som samverkan.

Mätbara mål och resultat

Tabell 2. Mätbara mål.

Mätbara mål och indikatorer som finns	Svar (JA eller NEJ)	Antal
Finns en relevant och uppdaterad utbildning på plats?	JA	
Finns instruktörer som kan genomföra utbildningar?	JA	
Finns erforderligt material för genomförande av utbildningar och samverkansinsatser?	JA	
Hur många utbildningar har genomförts?		1 instruktörsutbildning, 4 utbildningar för deltagare
På hur många platser har samverkan skett?		På 9 platser (1 workshop, 2 webinarium, 1 informationsträff 2 exkursioner/fältvandringar, 3 arrangerade jakter)
Där samverkan skett, finns det någonstans planer på fortsatt samarbete?	JA	

Framtagande utbildning

En utbildning i Gås jakt med bulvan finns nu på plats hos Svenska Jägareförbundet. Utbildningen inkluderar kursplan, PowerPoint (text, bilder, ljudfiler och instruktörsmaterial). Nödvändigt material har införskaffats för att kunna utföra praktiska moment för utbildningar i Gås jakt med bulvan i de båda pilotlänen. Komplettering av utbildningsmaterialet med tre utbildningsfilmer har tagits fram om vapensäkerhet vid jakt i liggömsle, lockning av gäss och tillvaratagande av gäss.

Instruktörsutbildning

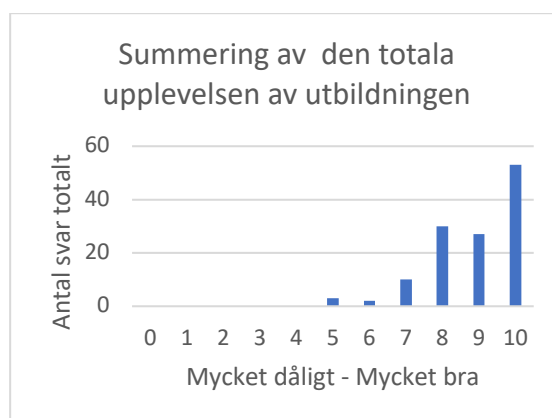
Vid instruktörsutbildning har sex instruktörer utbildats och finns nu tillgängliga för utbildning i gås jakt med bulvan i Örebro län och Södermanlands län.

Genomförande utbildning

Utbildning i gås jakt med bulvan har genomförts vid fyra tillfällen, två för vardera länet och alla utbildade instruktörer har närvarat vid minst ett tillfälle. Totalt deltog 28 kursdeltagare.

Utvärdering, genomförande utbildning

Av de 28 medverkande deltagarna svarade 16 på utvärderingsenkätens elva frågor. Utifrån enkätsvaren visar resultaten att den totala upplevelsen av utbildningen var mycket positiv.

3.2 SAMVERKAN

De samverkansträffar som beslutades att genomföras vid workshop om samverkan har genomförts under projektet med goda resultat. Vid sju tillfällen har samverkan skett mellan berörda intressenter och ambition finns för fortsatta samarbeten i båda länen.

Praktisk jakt

Riktad jakt i samverkan mellan jägare och lantbrukare har genomförts vid tre tillfällen, varav två tillfällen i Örebro län och ett tillfälle i Södermanlands län. Vid tidpunkten för de planerade utförandet av jakterna hade stora områden i främst Örebro trakten översvämmats av höga vattenflöden, vilket försvårade jakten vid de tilltänkta jaktområdena. Trots vissa motgångar hittade jägarna tillsammans med lantbrukarna marker som jakt kunde genomföras vid. Totalt fälldes 63 gäss under de tre jakttillfällena. Vid två av dessa platser har fortsatt samverkan mellan lokala jägare och lantbrukare fortgått under sensommar/höst 2023.

Genomförda aktiviteter

Tabell 3. Sammanställning av genomförda aktiviteter.

Genomförda aktiviteter	Datum	Tidsåtgång	Antal deltagare	Plats
Workshop om framtagande utbildning	20230322	1 dag	6 st	Märsta
Framtagande av utbildning	20230308 - 20230622		1–3 st	
Instruktörsutbildning	20230522-20230523	2 dagar	6 st	Öster Malma
Genomförande utbildning D-län	20230804	1 dag	9 st av 9 anmälda	Vingåkers JSK
Genomförande utbildning D-län	20230825	1 dag	5 st av 6 st anmälda	Vingåkers JSK
Genomförande utbildning T-län	20230805	1 dag	7 st av 8 anmälda	Frövi JSK
Genomförande utbildning T-län	20230820	1 dag	7 st av 11 anmälda	Frövi JSK
Utvärderingsenkät kursdeltagare D-län	20230805-20230830		8 av 14 deltagare	Microsoft Forms
Utvärderingsenkät kursdeltagare T-län	20230806-20230830		8 av 14 deltagare	Microsoft Forms
Praktisk jakt D-län	20230815	1 dag	5 st	Vingåker
Praktisk jakt T-län	20230813	1 dag	5 st	Odensbacken
Praktisk jakt T-län	20230814	1 dag	5 st	Odensbacken
Samverkansträff workshop D-län och T-län	20230315	4 timmar	11 st	Öster Malma
Samverkansträff webinarium D-län	20230615	1,5 timme	43 st	Digitalt
Samverkansträff webinarium T-län	20230530	1,5 timme	57 st	Digitalt
Informationsinsatser/ exkursion D-län	20230826	1 dag	16 st	Fyrö gård, Valla
Informationsinsatser/ exkursion T-län	20230426	1 dag	46 st	Åkerby Säteri, Gräve-Åkerby
Informationsträff för jägare om utbildningen T-län	20230627	2,5 timme	35 st	Odensbacken
Deltagande medlemsdag D-län	20230926	2,5 timme	Ca 40–50 st	Jaktia Nyköping

3.3 KOMMUNIKATION

Kommunikation om resultat och lärdomar till externa konsulter har skett via mail och telefon löpande under projektet och bidragit till en stärkt relation och utökat samarbete.

Kommunikation till förtroendevalda och medlemmar om verksamheten har skett genom medlemsutskick och genom olika sociala medier. För kommunikation till medlemmar har även förtroendevalda bidragit med kunskapsförmedling som de inhämtat genom utbildning i gåsjakt med bulvan, vilket stärker samarbetet mellan förtroendevalda och tjänstemän på Jägareförbundet.

För informationsinsatser och initiering av samverkan har Jägareförbundet och Lantbrukarnas riksförbund samverkat gällande informationen men kommunicerat genom egna kanaler till sina medlemmar.

För de planerade riktade jakterna som genomförts har Jägareförbundet och Lantbrukarnas riksförbund tillsammans skapat kommunikationsvägar mellan jägare och lantbrukare. Förtroendevalda har i detta arbete tagit egna initiativ på lokal nivå som varit framgångsrika. Målet är att samverkan ska fortgå med berörda intressenter gällande en hållbar gåsförvaltning på lokal nivå.

Tabell 4. Kommunikativa insatser

Media	Antal	Kanaler
Artiklar	7 st	Svensk Jakt, Jordbruksaktuellt, LRF
TV reportage	5 st	SVT Sörmland, SVT Örebro
Radioreportage	1 st	P4 Örebro

4 SAMMANFATTNING OCH SLUTSATSER

Sammanfattningsvis så har projektet genomförts på ett tillfredställande sätt i förhållande till de mål som sattes upp. Goda förutsättningar finns nu för att bygga vidare på att stärka gåsförvaltningen på lokal nivå genom att fortsätta utbilda i gåsjakt med bulvan och att driva vidare arbetet med samverkan mellan olika intressenter, i synnerhet jägare och lantbrukare.

Projektet har bidragit till ökad medlemsnytta genom att det nu finns en tillgänglig utbildning samt möjligheter att nyttja utrustning för praktisk gåsjakt. Förhoppningsvis kan fortsatt samverkan mellan jägare och lantbrukare leda till att fler jägare får möjligheten att jaga gäss på marker där gäss uppehåller sig, samt att lantbrukare kan få stöd med att skydda sina grödor.

Effekt på kort och lång sikt samt utvärdering och kommunikation

På kort sikt förväntas resultaten av utbildningarna generera ökad kunskap och genom samverkansinsatser öka antalet effektiva riktade jakter och/eller viltvårdsåtgärder som främjar gåsförvaltningen på lokal nivå. På längre sikt är det möjligt att sprida resultatet av utbildningarna, erfarenheter av den lokala dialogen och samverkan till andra län och områden. På så vis kan gåsjägare finnas tillgängliga över ett större geografiskt område och samverka med olika intressenter efter de behov som finns lokalt. Med de erfarenheter som genomförandet bidragit med kommer konceptet kommuniceras ut på nationell nivå. I takt med att spridningen av utbildningen, effektiva metoder för samverkan sprids till fler geografiska områden kommer också fler gåsjaktutbildningar genomföras.

Jägareförbundet bedömer att utfallet av pilotverksamheten under 2023 inte kan utläsas av direkt minskande gåspopulationer eller färre skador. Mätbar måluppfyllelse under 2023 är reviderat utbildningsmaterial och antalet genomförda utbildningar och gåsjakter samt den kanske viktigaste effekten, upplevelsen och nöjdheten av den dialog och samverkan som skett mellan parterna. Om verksamheten fortgår under flera år och utökas till fler geografiska områden i landet är målsättningen att effekterna även ska kunna utläsas av minskande skador förorsakade av gäss.

Samverkan

Intresset för gåsförvaltning är stort hos en mindre grupp jägare och lantbrukare, där så väl samverkansinsatserna som tillgänglig utbildning och utrustning har uppfattats som mycket värdefull för dem. Samverkan har initierats på flera platser och samarbetet mellan Jägareförbundet och Lantbrukarnas riksförbund har stärkts lokalt i den specifika frågan om gåsförvaltning.

Länsstyrelserna och Viltskadecenter (SLU) har kunnat nå ut med rådgivning och kunskapsförmedling vid flera tillfällen. Studiefrämjandet har upplevts som fortsatt positivt. Anmälningar för webinarium och fältvandringar som har hanterats av Studiefrämjandet har minskat belastningen för administratörerna inom Jägareförbundet, som annars skulle ha belastats med ytterligare arbetsmoment utöver den ordinarie verksamheten.

Förhoppningen var dock större angående respons från intresserade lantbrukare än vad som upp nåddes, trots insatser och gott samarbete med Lantbrukarnas riksförbund. En orsak kan vara att det tar tid att bygga upp nätverk och tillit mellan jägare och lantbrukare. Det kan även finnas arrendeavtal och konflikter som försvårar möjligheten för nya jägare att jaga gäss.

Lärdomar

Med 1-åriga verksamhetsbidrag krävs en adaptiv planering för nyttjande av interna resurser eller alternativa lösningar som extern kompetens. På grund av redan planerad intern verksamhet påverkas tidsplanen av bland annat tidsbrist som kan infalla för interna resurser gällande hantering av exempelvis avtal, kravställande av utbildningsmaterial och juridisk granskning. Då beskeden om beslut på ansökningar om verksamhetsbidrag sker i början av verksamhetens år krävs viss flexibilitet och god planering för att möjliggöra genomförande i god tid.

Delar av utförandet har varit beroende av förtroendevalda och deras engagemang. Att skapa så mycket delaktighet som möjligt för förtroendevalda har bidragit till ett bra engagemang i projektet och givit utrymme för lokala anpassningar efter behov och förutsättningar.

Om det ekonomiska utrymmet för samverkansinsatser hade varit större hade fler möjligheter till samverkan funnits.

Relationen mellan externa konsulter har stärkts och skapar möjligheter för ett fortsatt gott samarbete.

Framtidsutsikter

Med en färdigställd utbildning i Gåsjakt med bulvan, samt de erfarenheter som projektet bidragit med, finns nu goda förutsättningar att sprida konceptet vidare på nationell nivå och genomföra utbildningar. Efterfrågan kommer troligen fortsatt att finnas hos en begränsad andel jägare.

Behovet av ett ökat stöd för skydd av grödor orsakade av gäss kommer sannolikt att fortsätta öka på lokal nivå, liksom betydelsen av förvaltningsåtgärder i form av jakt.

ÖSTER MALMA MARS 2024

Öster Malma den dag som framgår av våra elektroniska underskrifter.

Alpo Syväjärvi
Projektägare

Åke Granström
Tf Generalsekreterare

Denna återrapportering har signerats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.